

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5. Fylke: Möre.
 Tilleggsspørsmål nr. - Herad: Kvernes.
 Emne: Bygdelag: D. s.
 Oppskr. av: L. J. Mork Gard: Mork.
 (adresse): Afset. G.nr. 10 Br.nr. 8.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Aa bære hjem vatn med börtre og 2 bötter er gammelt kjent her. Börtreet hadde en uthullet aapning for halsen og hvilte likt paa begge skuldre. Böttene hang i jernkroker som var festet til börtreet med tau - i seinere tid mest smekker kjetting. Tauet eller kjettingens lengde var regulerbar. En nevnte börtreet, börtrebanna og börtrekrokan. Andre former for börtreet enn foran nevnt er ikke kjent her. Tidspunktet for naar folk sluttet aa bruke börtre til bering av vann, kan ikke oppgis: det brukes fremdeles, der en ikke har innlagt vann (hvilket forresten ikke er/paa tilfelle mange steder her no). Börtreet brukes ~~ellers~~ ogsaa til annen bering, f. eks. til bering av melk fra fjöset.
2. Aa hente vatn i et kar, baaret paa en stang, er ukejet her. Vass-saaen derimot var et vanlig inventar i kjöken og fjös för springvatn ble innlagt. No er det som sagt ikke mange steder som ikke har innlagt vatn. Det förste springvatn her ble lagt inn for litt over 50 aar siden. Aa skyve vassbötter foran seg paa ski er ukjent her. Derimot var det delvis brukt aa sette spenn paa en kjelke, som da ble skyvet. Kjöring ble ogsä delvis brukt der transporten var lang.

2

fologs. ikke!

~~ble ogsaa delvis brukt der transporten var litt lang.~~

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Bygdøy i april 1948.

Tilleggsspørsmål til emne nr. 5, Vannbæring.

Vennligst svar på dette papir med blyant og send det så fort råd er i den lille konvolutten.

Brukte eller bruker en å la flyte noen gjenstander på vannet eller melken når en bar eller kjørte væskene en lengre vei for å hindre at væsken skvulper over?

Brukte eller bruker en:

- 1) Treskiver, løse lokk (med eller uten håndtak)?
- 2) a) Trekors?
b) Trekors med en liten knott i midten for lettere å kunne løfte det?
- 3) Noen trestykker?
- 4) Gress, halm, løkvister, store blad, gran- eller enekvister?
- 5) Is eller snø?
- 6) Kjerald, skål, bøtter, trefat?
- 7) Korkskiver?
- 8) Hva kaller en slike ting for (skuljefjæl, flottor, bøk, flæ, flyteskiver)?
- 9) Fanns det noen forseggjorte gjenstander til det bruket?

--- o o o ---

Svar:

Nr. 1. Ja, løse lokk eller treskiver

2. Ukjent her

3-6. Forskjellige gjenstander kunne bli brukt, således f.eks. en halmvist, naar en har oppvarmet vann til fjøsel, et stykke is eller snø, naar en har rørt vann fra krommen o. s. v. Spesielle gjenstander forarbeidet til dette bruket, vet jeg ikke om her.

" 7. Nei.

" 8. Spesielle henvisninger kjemmer jeg ikke til. Dog skal her nevnes: Transportspann, som for ca 50 år siden ble brukt til frosedels av melk til smieritt (Kjøring), hadde 2 lokk. Underste lokk, som laa i spannbalsen, ble kalt "skvampelokk". Det skulle hindre at melken "skvampel over".

" 9. Nei.

sterad

Kvernnes

Uppteiknar

L.F. Mark.

Asst.

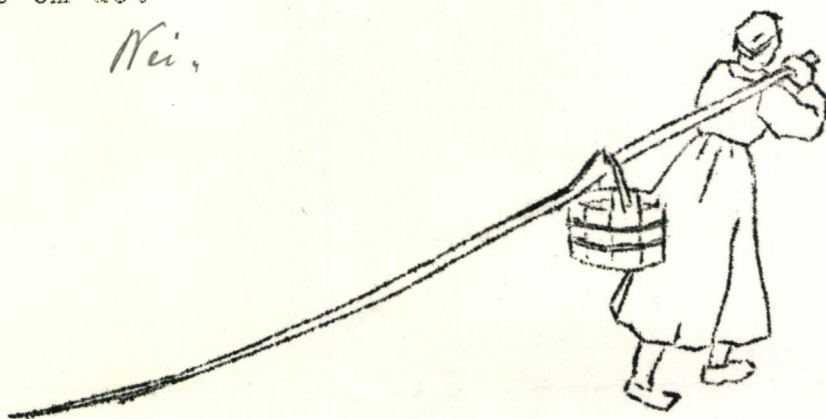
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på batta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Nei.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ? *Nei.*

Har ein bruka kumøkk til brensel ? *Nei.*